

2012072-47-1

משרד הפנים
מחוז הצפון נצרת עילית
25-04-2013

תכנית מס' ג/19808 מחלפון הושעיה - דרך 77

מסמך נופי

איתן ארנון
סמל"ל פיקוד
נתיב ישראל
החברה הלאומית להטענות תחבורה בע"מ
2013.04.25

אדריכלות נוף ותכנון סביבתי
דפנה גרינשטיין - גיל הר-גיל
כלניות 7, חיפה 34353
טל' 04-8380-407
פקס: 04-8382-536

אורלי קרקו
טל מנהל אגף תכנון ולכנון סטטוטורי
נרניה 2013
החברה הלאומית להטענות תחבורה בע"מ
2013.04.25

גרינשטיין הרגיל
אדריכלות נוף
ותכנון סביבתי בע"מ

פברואר 2013

19704/16
הודעה על אישור תכנית מס'
פורסמה בלוקט הפרסומים מס'.....
מיום.....

משרד הפנים מחוז צפון
חוק התכנון והבניה תשכ"ד 1964
אישור תכנית מס'
הועדה המונית לתכנון ובניה תרליטה
ביום 20/12/12
אשרה את התכנית
סגן מנהל התכנון
י"ר הועדה המחוזית

תוכן העניינים

עמוד

	א. ניתוח מצב קיים
3	1. תיאור התואי
3	2. יחידות נוף
4	3. ניצפות
5	4. צומח
5	5. תכניות מתאר לאורך הכביש
	ב. הנחיות נופיות לתכנון ראשוני
6	1. מטרות התכנון
6	2. הנחיות תכנוניות ראשוניות
6	3. בחינת תכנון גשר המחלף
	ג. הוראות למזעור השפעה על הסביבה ולשיקום נוף
8	1. עבודות הכנה
8	2. שמירה על צמחיה קיימת
8	3. חישוף עליון וחיפוי
9	4. שיקום תואי כביש קיים
9	5. דרכים, דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה
9	6. נטיעות
10	7. קירות

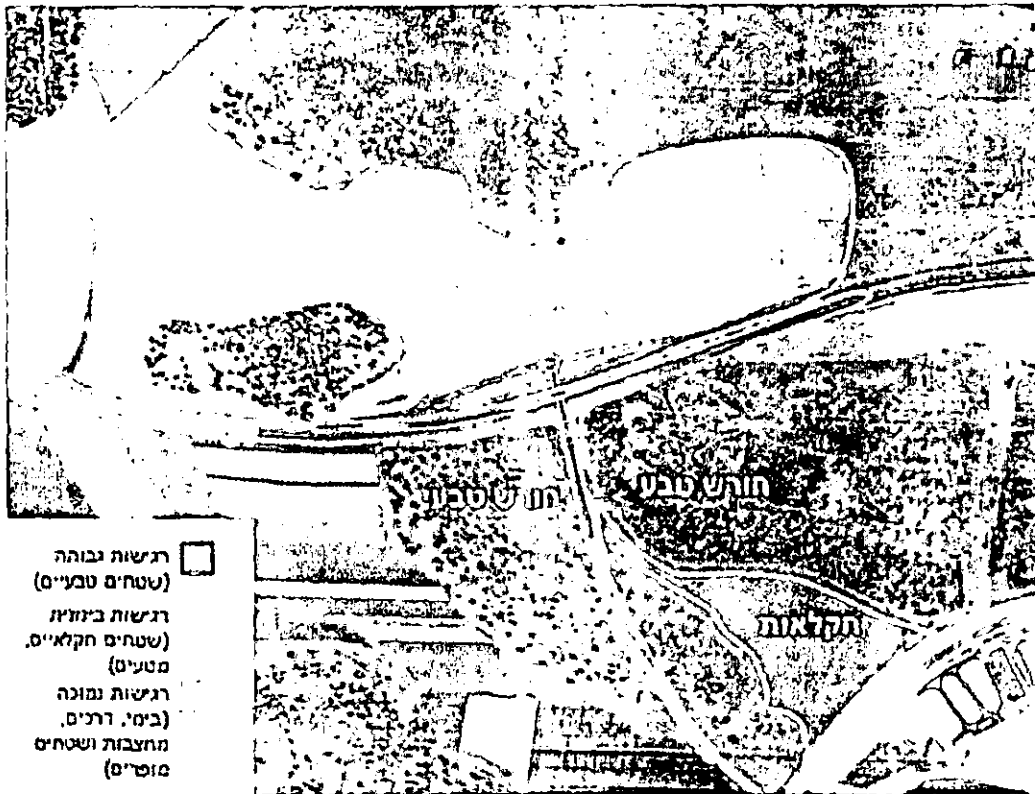
א. ניתוח מצב קיים

1. תיאור התוואי

מפרידן הושעיה מתוכנן להחליף צומת קיים לאורך כביש מס' 77, המהווה כניסה לשוב הושעיה. מצפון משתרע שטח מישורי, למרגלות הגבעות הסמוכות. מדרום גבעות נמוכות, אותן חוצה הדרך הקיימת לכיוון הושעיה.

2. יחידות נוף

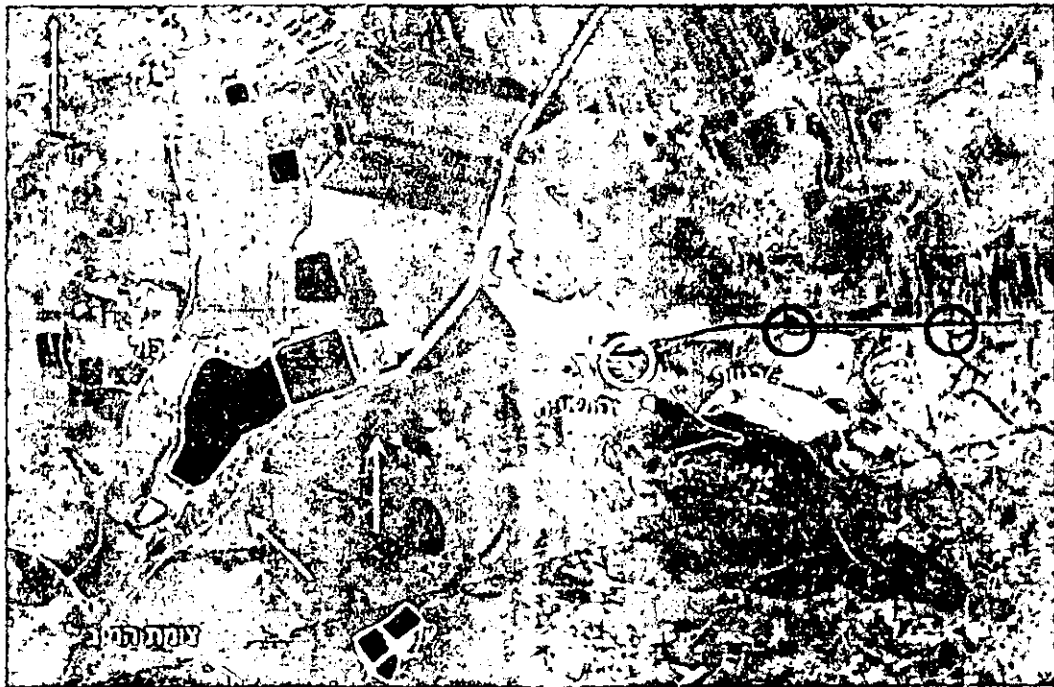
מצפון לכביש 77 שדות חקלאיים ומדרום לכביש 77 שטחי חורש. מצפון שטח מישורי, למרגלות הגבעות הסמוכות. מדרום גבעות נמוכות, אותן חוצה הדרך הקיימת לכיוון הושעיה. שטח חקלאי – שדות חקלאיים של גידולים עונתיים, אחד המאפיינים הבולטים של הנוף הנצפה מכביש 77. חורש טבעי – חורש אלון תבור, שיחים נמוכים בתצורת בתה. השטח המתרומם מדרום מזרח לכביש נצפה מאד מכביש 77.

ניתוח תכסית ורגישות ע"ג תצ"א, ללא קנ"מ

ניצפות אל המפרידן מהשטחים הסובבים אותו - המפרידן ממוקם באזור שטוח מאד טופוגרפית ולכן הוא בולט לעין, בעיקר מהרכסים מצפון ומדרום, מהבתים הקיצוניים של הישובים ומאזורי החקלאות הסמוכים אליו.

ניצפות מהכביש לכוון השטחים הסובבים אותו - לנוסעים ע"ג כביש מס' 77 ובמפרידן עצמו, קיימת ניצפות למרחוק. הנוף הנצפה הוא נוף של שטחי החקלאות הקיימים לאורך כביש 77, הגבעות המתרוממות במרחק מצפון ומדרום וכן של הישובים שלאורכו.

ניצפות אל הכביש, סימון ע"ג תצ"א, ללא קנ"מ

4. צומח

הצמחייה האופיינית לשולי המחלף מחולקת לשני סוגים עיקריים: האחד, שטחים חקלאיים, והשני שטחי חורש.

שטחים חקלאיים – מצפון למחלף שטחי חקלאות הכוללים בעיקר גידולים עונתיים. ניתן למצוא פרטים בודדים של אלון תבור בשולי השטחים מדרום לכביש מס' 77.

חורש אלון תבור – ברביע הדרום מערבי של המחלף ישנם שטחי יער טבעי ויער משוקם של עצי אלון תבור ושיחים בתצורת בתה כגון: אשחר א", אלת המסטיק, סירה קוצנית. קיימת סבירות להימצאותם של גיאופיטים בתחום היער.

יער נטע אדם משולב - ברביע הדרום מזרחי של המחלף ישנם שטחי יער עצי אורן, בשילוב עצי חורש א"י כגון: אלון תבור, אלון מצוי וכליל החורש.

5. תכניות מתאר לאורך הכביש

נבחנו תכניות מתאר ארציות המתייחסות לנוף, לשטחים "ירוקים". נמצא כי אין לתכנית סתירה או חריגה מן התכניות הארציות האלה.

תמ"א 22 ליער זיעור - בקרבת המפרידן, ברביע הדרום מערבי, יער טבעי לטיפוח - טורעאן (ללא חפיפה לתחום המפרידן).

תמ"א 8 שמורות טבע וגנים לאומיים - באזור תחום המפרידן או בקרבתו אין שמורת טבע מוכרזת.

ב. הנחיות נופיות לתכנון ראשוני

1. מטרת התכנון

- שמירה על קווי מבט לנוף רחוק.
- שמירה על הצמחייה הקיימת בסמיכות למפרידן, בשיקום שוליו.
- הדגשת הכניסה לשוב אותו משרת המפרידן.
- הסדרת מילוי הרמפות בשיפוע מתון, לשם שילובן ויזואלית בנוף הקיים.
- הסדרת מעבר הולכי רגל בתחום המפרידן.
- טיפול בכל האזורים ה"כלואים" בין רמפות המפרידן ע"י הסדרה טופוגרפית וצמחיה.

2. הנחיות תכנוניות ראשוניות

תכנון הנדסי של שולי הכביש - הטיפול והשיקום הנופי יתוכנן כך שחזותית שולי המפרידן יהוו, במידת האפשר, המשך ויזואלי לשטחים ולנוף סמוך אליהם וזאת ע"י שמירה כי מדרונות המילוי של הרמפות יהיו בשיפוע מתון - 1:3. (במקרים מיוחדים תלול יותר עד 1:2.5), שישתלב ויזואלית בנוף הקיים ויאפשר שתילה; בכל השטחים ה"כלואים". תוואי הקרקע יתוכנן בקווים "רכים" ליצירת זרימה בין הרמפות ללא "שברים" בין המפלסים. כל שיפועי המילוי יחופו באדמת חישוף, או אדמה פוריה ממקור אחר. לא יתאפשר ייצוב המדרונות ע"י אלמנטים הנדסיים כדוגמת כוורות. תעלות הניקוז יהיו מקרקע טבעית בשיפועים מתונים. במקרים מיוחדים ניתן לתכנן תעלות בטון בגוון אדמה, לפי הנחית אדריכל הנוף. לא יתאפשר ייצוב התעלות בעזרת גאווז.

תכנון הצמחייה - הצמחייה תהווה מרכיב עיקרי בשיקום העבודות ההנדסיות. בשולי המפרידן ה"נושקים" לאזורים החקלאיים, לשם יצירת המשך ויזואלי של התקלאות, תתוכנן הצמחייה במופע זהה לקיים בשדה הסמוך למפרידן: בסמוך לשדות החקלאיים יישתלו צמחים עשבוניים בעלי מופע דמוי גידולי שדה. הכניסה לשוב תודגש ע"י עצי צל בולטים לעין. השטחים הכלואים בתוך תחום המפרידן ישוקמו ע"י צמחייה כך שחזותם תהיה בולטת לעין ותדגיש את הייחוד של המפרידן לאורך תוואי הכביש. בשולי המפרידן ה"נושקים" לשטחי חורש ויער נטע אדם, לשם יצירת המשך ויזואלי, תתוכנן צמחיה במופע המדמה את השטח הסמוך: חיפוי הקרקע באדמת חישוף מקומית, נטיעת מקבצי עצי ושיחי חורש א"י.

3. בחינת תכנון גשר המחלף:

המפרידן ממוקם באזור כפרי, שטוח, ופתוח ויזואלית. בכדי לשמור על הפתיחות וה"רכות" של המקום, חשוב מאוד לתכנן גשר בעל חזות "רכה" ופתוחה, ככל האפשר, כך שלצד נציבי הקצה יהיו מדרונות מגוננים, והגישור יתבסס על נציב מרכזי אחד בלבד. (ראה חזית אופיינית לגשר, תשריט'נספח הנוף).

ג. הוראות למזעור השפעה על הסביבה ולשיקום נוף

ההוראות הנפיות, המפורטות במסמך זה, יוטמעו בהוראות התכנית.

1. עבודות הכנה

לפני תחילת עבודות התשתית יבוצעו העבודות המפורטות להלן:

איתור, סימון ומדידה – של התוואי (נקודות הדיקור) ושל השטחים וערכי הטבע והנוף המיועדים לשימור והגנה (כדוגמת: שדירות עצים קיימות בכניסות ליישובים וכו'). צמחים, עצים ואזורים אלה יגודרו לפני תחילת העבודה. ינקטו כל האמצעים הדרושים להגנה על האזורים והאלמנטים לשימור. עצים בתחום עבודות העפר אשר יוחלט, ע"י אדריכל הנוף, כי הם מתאימים להעתקה. יועתקו, במידת האפשר, לצורך נטיעה במקום אחר, עפ"י מפרט מיוחד למטרה זו.

כריתה, העתקה וגיזום – גיזום מקצועי של עצים קיימים, בקרבת תוואי הכביש, כדוגמת העצים בכניסות הישובים, יבוצע למניעת פגיעה בהם, בזמן ביצוע, עבודות העפר. פעולות סימון עצים לשימור, כריתה ו/או להעתקה וגיזום עצים יעשו בתאום ובשיתוף עם פקח הרשות לשמירת הטבע והגנים (רט"ג) ו/או היערן האזורי של הקרן הקיימת לישראל (קק"ל). כל זאת בהתאם לנספח עצים המהווה חלק בלתי נפרד ממסמכי התכנית

נקודות דיקור – נקודות הדיקור של עבודות העפר בסמוך למקומות בעלי רגישות גבוהה דוגמת עצי החורש הטבעי יסומנו, באמצעים בולטים, בכל מהלך ביצוע העבודות. לא תותר חריגה מקווי הדיקור שיתוכננו ויסומנו בתכניות המפורטות. למרות האמור לעיל, חריגה מקווי דיקור תותר רק עקב אילוצי ביצוע המחייבים חריגה, או בכדי למנוע מפגעים סביבתיים ונופיים. ורק לאחר תאום עם אדריכל הנוף.

2. שמירה על צמחיה קיימת

במסגרת עבודות התכנון המפורט יעשה ניסיון לשימור על מירב העצים והצמחים הקיימים. עצים הנמצאים בקרבת תחום קווי הדיקור יגודרו ולא תתאפשר גישה אליהם. עצים שנמצאים בתוך תחום עבודות העפר יועתקו, במידת האפשר, בהתאם להוראות אגרונום, או אדריכל הנוף וישולבו בשיקום הצמחי, בהתאם לתכניות צמחיה, במסגרת התכנון המפורט.

3. חישוב עליון וחיפוי

חישוב – לאורך התוואי בין קווי הדיקור יבוצע חישוב עליון או חפירה של אדמת "עומק". החישוב כולל: סילוק שכבת קרקע עליונה, ושמירתה בערמות לאורך התוואי, בתחום קווי הדיקור, במיקום מאושר מראש ע"י המפקח ובתיאום עם אדריכל נוף של הפרויקט.

חיפוי באדמת החישוב – אדמת החישוב ואדמת העומק תשמשנה לחיפוי, שטחים המיועדים לשיקום נופי (תינתן הנחיה ע"י אדריכל הנוף היכן יעשה שימוש באדמת חישוב והיכן באדמת

עומק). עובי שכבת החיפוי יהיה לפחות 30 ס"מ. במידה ותחסר אדמה מתחום הפרויקט, החיפוי יעשה עם אדמה פוריה (חקלאית) ממקורות אחרים, הזהה לאדמה הקיימת בפרויקט.

4. שיקום תוואי כביש קיים

המחלף מתוכנן תוך השתלבות עם כבישים קיימים. חלקם, במסגרת התכנון החדש, יבוטלו. בקטעי הכביש אלה יפורק האספלט והמצעים עד לשתיית, (הקרקע הטבעית), יבוצע חריש ותיחוח של הקרקע ותפוזר אדמת חישוף.

5. דרכים דרכי גישה ושרות ומחנות עבודה

עם תום השימוש במחנה העבודה ובדרכי הגישה והשרות, ינוקה כל השטח וסביבתו מכל פסולת, שאריות חומרי בניה וסלילה, ויסולקו כל המבנים, הכלים והציוד שהיו מוצבים בו. בשטחי המחנה והדרכים שאינו מיועד לסלילה יבוצע תיחוח קרקע (במידה והאדמה הודקה). כל האזור יחופה באדמה פורייה בעובי 30 ס"מ לפחות וישוקם ע"י צמחיה באופי מקומי או יוחזר לעיבוד חקלאי, בהתאם לתכנון אד' הנוף.

6. נטיעות

הצמחייה בה ייעשה שימוש תהיה ברת קיימא, הדורשת מעט תחזוקה וחסכונית במים. מיקום ותפרוסת הצמחייה והעצים יהיו כאלה שלא יצרו מופעים חריגים בנוף, אלא ישתלבו בו. בתכנון המפורט ייעשה מאמץ לשמור את כל העצים הקיימים שניתן. כעדיפות שנייה תהיה העתקת המינים המאפשרת העתקה מוצלחת. כל עקירה / העתקה תבוצע רק על פי אדריכל הנוף ובאישור פקיד היערות ועל פי נספח העצים. תכנית נטיעות ותכנית השקיה מפורטות יוכנו בהתאם לעקרונות המפורטים בנספח הנופי, ויהיו חלק אינטגרלי ממסמכי התכנון המפורט. יוחל בביצוע עבודות הגינון מיד עם גמר העבודות ההנדסיות. סוגי הצמחייה המתוכננת יהיו באופי המתאים לאזור. רשימת הצמחיה המומלצת כוללת בין היתר:

שטחי גינון מצפון לכביש 77:

עצים - אלון תבור, חרוב מצוי ועוד.

שיחים - אוג חרוק, אלת המסטיק וכדומה.

שטחי גינון מדרום לכביש 77:

עצים - אלון תבור, אלון מצוי, חרוב מצוי, אלה ארץ- ישראלית ועוד.

שיחים - אוג חרוק, אלת המסטיק, אשחר ארץ-ישראלי, סירה קוצנית, אזוב מצוי, קידה
שעירה, לוטם שעיר ומרווני וכדומה.
מטפסים - אספרג החורש, קיסוס החורש וכדומה.
עשבונים וגיאופיטים - תגית מצויה, מרוות ירושלים, פישטה שעירה, עירית גדולה וכדומה.

7. קירות

כל קירות התמך המתוכננים בסמוך לרמפות ובאזור נציבי הגשרים יעוצבו ע"י אדריכל הנוף
בגמר איכותי, דוגמת בטון דקורטיבי. התבניות ו/או האלמנטים הטרומיים שייבחרו יהיו
בתצורה מלבנית אורכית ניצבת. לא יתאפשר שימוש באלמנטים בעלי צורה שונה. הגשרים
המתוכננים במחלף יתוכננו במפתח רחב, ככל האפשר, ליצירת מבט פתוח לנוסעים בכביש.